Statsforvalteren i Innlandet

Vår dato: 09.06.2023
Vår ref: 2023/5755
Deres dato:
Deres ref:

HEDMARK BILSENTER AS

2364 NÆROSET

Saksbehandler, innvalgstelefon
Stein Egil Granli, 61 26 60 77

Inspeksjonsrapport
Inspeksjon ved Hedmark Bilsenter AS.
Kontrollnummer: 2023.164.I.SFIN

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:
Frank Jevne

Fra Statsforvalteren i Innlandet:
Stein Egil Granli

Andre deltagere fra Statsforvalteren i Innlandet:
Jonas Oliver Elnes

Fra Ringsaker kommune:
Jens Østvik Fiskvik
Øyvor Helstad
Harald Arne Bergum

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultat fra varslet tilsyn 15. mai 2023 ved Hedmark Bilsenter AS i Ringsaker kommune.

Tilsynet ble gjennomført av Statsforvalteren og Ringsaker kommune i fellesskap. Bakgrunnen for felles gjennomføring er at det er forhold ved bedriften som berører myndighetsområdene for både kommunen og Statsforvalteren. Anlegg omfattet av tilsynet var hovedsakelig hovedanlegget på Næroset. Det ble ikke gjennomført fysisk inspeksjon inne på Haga Bruk ved dette tilsynet, men vi understreker at det ved tidligere tilsyn er avdekt at det lagres svært mange vrak også inne på dette anlegget, i tillegg til store mengder bildeler både innendørs og utendørs. På Haga bruk er det også etter Statsforvalterens vurdering store mengder avfall som bør fjernes fra anlegget. Vi henviser her til beskrivelser i tidligere tilsynsrapporter.

Det ble tatt oversiktsbilder ved bruk av drone ved både hovedanlegget på Næroset og ved Haga Bruk. Bruk av drone anses som nødvendig for å ha grunnlag for vurdering av omfang av aktivitet og framtidig utvikling inne på anleggene.

Hovedfunnene fra tilsynet 15. mai tilsier at bedriften ikke har kommet nevneverdig videre med å rette avvik fra tidligere tilsyn. Under tilsynet etterspurte vi informasjon fra bedriften om framdrift for fire avvik og en anmerkning fra forrige tilsyn i desember 2022. Dette var følgende:

Avvik:

- Et stort antall usanerte kasserte kjøretøy var ikke forskriftsmessig oppstilt på tett dekke. Bedriften overholder ikke vilkår om fortløpende og rask miljøsanering av kjøretøy.
- Antall upressa vrak overskrider rammevilkår i tillatelse.
- Pressing av vrak skjer fortsatt på område uten tett dekke.
- Oljeinnhold i avløpsvann fra oljeutskiller er ikke prøvetatt og dokumentert.

Anmerkning:

- Ringsaker kommune har påpekt en forventning om utbedring av oljeutskiller.

Statsforvalteren har i forbindelse med tidligere tilsyn avdekt gjentakende alvorlige avvik ved bedriften. Det er gjennomført tilsyn 28.05.2020, 15. - 16. oktober 2020, 16.08.2021 og 07.12.2022. Vi registrerer at disse forholdene fortsatt ikke er rettet.

I tillegg til avvikene nevnt over, er det andre åpne avvik knyttet til driften og anleggene. Vi viser særlig til rapport fra tilsyn 15. - 16. oktober 2020, som ble gjennomført i forbindelse med kontrollaksjon brann i avfallsanlegg i regi av Miljødirektoratet.

Tidligere vurderinger om alvorlige avvik ved virksomheten opprettholdes. Dette er som tidligere en samlet vurdering basert på omfanget på avvikene, at det har vært pågående avvik over mange år og at forholdene med stor sannsynlighet medfører fare for tilførsel av forurensning til ytre miljø og til grunnen inne på anleggene. Vi understreker igjen at det er snakk om gjentakende avvik som har blitt påpekt en rekke ganger over mange år i forbindelse med tilsyn ved anleggene.

Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 4.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

09. juni 2023	Stein Egil Granli	Tore Pedersen
dato	seniorrådgiver	avdelingsdirektør

Statsforvalteren i Innlandet

Kopi av rapporten sendes til:

Ringsaker kommune

Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: HEDMARK BILSENTER AS	
Organisasjonsnr.: 979430930	**Eies av:**
Bransjenr. (NACE-kode): 45.320 - Detaljhandel med deler og utstyr til motorvogner, unntatt motorsykler	

Kontrollert enhet

Navn: HEDMARK BILSENTER AS	**Anleggsnr.:** Hedmark Bilsenter Næroset: 3411.0079.01 Haga Bruk: 3411.0271.01 (ikke inspisert)
Kommune: Ringsaker	**Fylke:** Innlandet
Anleggsaktivitet: Mottak og miljøsanering av kasserte kjøretøy. Delesalg.	
Tillatelse gitt: 30.08.2017 *Hedmark Bilsenter AS - Tillatelse etter forurensningsloven for mottak og behandling av kasserte kjøretøy – Tillatelse nr. 2017.0671.T*	**Sist endret:**

Bakgrunn for inspeksjonen

Bakgrunnen for tilsynet er oppfølging etter tidligere tilsyn, der har blitt avdekt forhold ved driften som karakteriseres som avvik, dvs. brudd på vilkår i gjeldende miljøregelverk og/eller vilkår i tillatelse etter forurensningsloven. Forholdene som er avdekt har ulik alvorlighetsgrad, men flere avvik er vurdert som alvorlige avvik. Vi viser i hovedsak til inspeksjonsrapport 2020.134.I.FMIN, som er en omfattende tilsynsrapport fra 2020. Datoen for rapporten er 19.11.2020. Dette tilsynet ble gjennomført i fellesskap av Statsforvalteren i Innlandet og Ringsaker brannvesen. I forbindelse med påfølgende tilsyn har vi fulgt opp forholdene i den omfattende tilsynsrapporten fra 2020, og konklusjonen i dag, er at ingen av avvikene er rettet i tråd med Statsforvalterens forventninger.

Som del av underlaget for tilsynet var tidligere tilsynsrapporter og rapportering fra bedriften om mottak av biler via systemet Autosys. Vi har også tidligere mottatt informasjon fra bedriften om status på antall kasserte biler fordelt på de to anleggene.

Tema for inspeksjonen var å vurdere om driften på anleggene er i samsvar med krav i gjeldende tillatelse etter forurensningsloven og krav i forurensningsloven med tilhørende forskrifter. Bl.a. skal anlegget overholde forurensningsforskriftens vedlegg 1. Tekniske minimumskrav til behandlingsanlegg for kasserte kjøretøy, jf. § 4-7.

Under dette oppfølgende tilsynet var det særlig fokus på å innhente informasjon om forholdene ved hovedanlegget og å avklare om bedriften har akseptabel framdrift knyttet til oppfølging av avvik som avdekt under forrige tilsyn den 07.12.2023, og som er beskrevet i tilsynsrapport datert 20.12.2022. Vi understreker at disse avvikene går langt tilbake i tid, og er bl.a. beskrevet i tilsynsrapporten datert 19.11.2020.

Tilsynet 15. mai 2023 ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema:

Oppfølging av tidligere avvik
Overholdelse av rammekrav i tillatelse
Mottak av kjøretøyer
Opprydding i deler og avfall
Oppfølging av oljeutskiller

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

Om inntaksstopp:

I epost av 16.12.2022 informerte dere om at dere ville innføre inntaksstopp av kjøretøyer fram til 01.05.2023. Samtidig hadde dere i samme periode en målsetning å redusere lagerbeholdningen av biler/vrak med 200 stk. biler/vrak. Dere oppgir videre at en ny evaluering og avklaring om framdrift deretter skulle foretas i samråd med Statsforvalteren.

Statsforvalteren har mottatt informasjon om at dere ikke har hatt full mottaksstopp, men har tatt inn to nye biler i perioden. Vi vurderer at antallet i seg selv ikke er høyt, men likevel er det ikke uvesentlig siden dere ikke har tilgjengelig areal for oppstilling av kasserte kjøretøyer, dvs. tett dekke tilknyttet oljeutskiller. Under tilsynet fant vi at det var tjukk is i oljeutskilleren og at utskiller dermed ikke er funksjonell, dermed er heller ikke tekniske minimumsvilkår for å drive forsvarlig miljøsanering av kjøretøy overholdt.

Oppfølging etter inspeksjonen

Hedmark Bilsenter AS plikter i utgangspunktet snarest å rette opp avvik som er beskrevet i denne rapporten. Statsforvalteren har på bakgrunn av tilsynet den 15.05.2023 og tidligere tilsyn der samme driftsforhold er avdekket, gjort en helhetlig vurdering av forholdene på anleggene og om driften samlet sett. Vi legger til grunn at flere aktiviteter, funksjoner ved anleggene og andre driftsforhold ikke er i samsvar med krav fastsatt i gjeldende tillatelse etter forurensningsloven og minimumskrav for behandlingsanlegg for kasserte kjøretøy, med henvisning til avfallsforskriften vedlegg 1. Tekniske minimumskrav til behandlingsanlegg for kasserte kjøretøy, jf. § 4-7.

Vår vurdering er at forholdene ved Hedmark Bilsenter AS er av så omfattende og alvorlig karakter at driften ikke kan videreføres. Statsforvalteren kommer derfor til å oversende varsel i et eget brev, om at vi tar sikte på å tilbakekalle tillatelsen for Hedmark Bilsenter AS.

Å tilbakekalle tillatelsen vil innebære at det ikke lenger er tillatt å drive behandlingsanlegg for kasserte kjøretøy på de to gjeldende anleggene og heller ikke tillatt å fylle ut vrakmelding og foreta utbetaling av vrakpant, jf. avfallsforskriften IV. *Utfylling av vrakmelding og utbetaling av vrakpant*.

For at Statsforvalteren skal kunne avslutte denne tilsynssaken, ber vi dere innen **06. juli 2023** å sende en skriftlig tilbakemelding på denne rapporten.

Vedtak om gebyr
Statsforvalteren er pålagt å ta gebyr for kontroller på forurensningsområdet. Gebyret skal dekke kostnadene for gjennomføringen av kontrollen. Varsel om gebyr ble gitt muntlig under tilsynet 15.05.2023. Gebyrbeløpet ble ikke varslet siden vi ikke brukte lang tid på gjennomføringen. Vi har ikke mottatt merknader til varselet som ble gitt.

Vi har besluttet å benytte gebyrsats 6 jf. forurensningsforskriften § 39-7. Gebyr for tilsyn av inntil en dags varighet i virksomheter. Med bakgrunn i samlet ressursbruk for gjennomføringen skal det betales et gebyr på kr 3 800,- for gjennomføring av kontrollen, som er laveste gebyrsats.

Hjemmel for vedtak om gebyrsats for kontroll av virksomheter er forurensningsforskriften § 39-7 eller § 39-8 jf. § 39-3.

Dere har anledning til å klage på vedtak om gebyr, jf. forvaltningsloven § 16. Eventuelle kommentarer må sendes til Statsforvalteren i Innlandet innen to uker etter at dette brevet er mottatt.

Innsyn
Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Statsforvalteren i Innlandet (jf. offentleglova).

Funn fra tilsynet
Hovedtema for tilsynet var å avklare status på anleggene og hva bedriften har gjort for å følge opp avvik som har blitt avdekt under tidligere tilsyn. Det var videre viktig at tilsynet ble gjennomført i fellesskap med Ringsaker kommune, siden det er forhold ved særlig hovedanlegget som også berører kommunal myndighet.

Konklusjonen fra tilsynet 15.05.2023 er at bedriften ikke har klarte å lukke noen av avvikene fra forrige tilsynsrapport, datert 20.12.2022. Avvikene det siktes til er:

- Et stort antall usanerte kasserte kjøretøy var ikke forskriftsmessig oppstilt på tett dekke. Bedriften overholder ikke vilkår om fortløpende og rask miljøsanering av kjøretøy.
- Antall upressa vrak overskrider rammevilkår i tillatelse.
- Pressing av vrak skjer fortsatt på område uten tett dekke.
- Oljeinnhold i avløpsvann fra oljeutskiller er ikke prøvetatt og dokumentert.

Det var videre en anmerkning i rapporten, knyttet til at Ringsaker kommune har hatt forventning om utbedring av oljeutskilleren på hovedanlegget. Kommunen er myndighet for utslipp av oljeholdig avløpsvann, jf. forurensningsforskriften kapittel 15. Krav til utslipp av oljeholdig avløpsvann.

Ureglementert oppstilling av kasserte kjøretøy og brudd på vilkår om gjennomføring av miljøsanering
Avvik knyttet til oppstilling av et stort antall kasserte kjøretøy på oppgrusa plass utenfor hovedanlegget er fortsatt ikke rettet. Det ble avdekt at det fortsatt er oppstilt et stort antall kjøretøy foran hovedanlegget og at det er en blanding av biler som det er utfylt vrakmelding og betalt ut vrakpant for. Det er videre oppstilt et stort antall biler som Hedmark Bilsenter AS har kjøpt opp med

tanke på istandsetting og salg. Oppfølging av disse bilene er ikke omfattet av tillatelsen etter forurensningsloven, men blir et forhold som Ringsaker kommune vil foreta en vurdering av.

Bilenes tilstand er svært varierende, og vi vurderer at det foreligger forurensningsfare på bakgrunn av dette. Alle kasserte kjøretøy som skal inn til miljøsanering skal innen kort tid settes på tett dekke, dvs. det etablerte betongdekket som befinner seg inne på hovedanlegget.

Overskridelse av rammevilkår for lagring av upressa vrak
Når det gjelder lagrede kasserte og miljøsanerte kjøretøy, så har vi etterspurt nye oppdaterte tall. En slik oversikt har vi ikke mottatt, til tross for at dette ble etterspurt under tilsynet og i en påfølgende telefonsamtale med bedriften. Tillatelsen åpner for lagring av inntil 600 upressede og 600 pressede vrak samtidig. Vi kjenner som nevnt ikke eksakt antall kjøretøyer som er lagret, men legger til grunn at det totale antallet kjøretøyer overskrider tillatelsens rammekrav i et betydelig omfang, trolig rundt 1700 biler. Bedriften oppgav muntlig under tilsynet at ca. 120 vrak var kjørt bort i perioden fra forrige tilsyn og fram til 15.05.2023, men dette er ikke endelig bekreftet. Historikken for bedriften viser ellers at overskridelsene for lagring av vrak går langt tilbake i tid, og at dette har vært et vedvarende problem siden begynnelsen av 1990-tallet.

Status pr 10.12.2022 - beholdningen av biler var slik:
Haga Bruk 501 biler
Næroset 1.349 biler
Totalt 1.850 biler, som i all hovedsak er upressa vrak.

Pressing av vrak
Forventningen fra Statsforvalteren har vært at pressing skal foregå på tett dekke. Bedriftens respons på dette vilkåret var et forslag om å flytte pressa til hovedanlegget og plassere den på betongdekket der. Vi fikk bekreftet under tilsynet at betongdekket på hovedanlegget fortsatt var overfylt av bilvrak, ulike deler og delvis annet avfall. Pressing av vrak foregår altså fortsatt på Haga bruk, og ikke på tett dekke som forutsatt.

Bedriften har argumentert for at det er oppsamlingskar på pressa, Samtidig har Statsforvalteren avdekt under flere tilsyn at det har vært oljesøl rundt pressa og har ment at det er behov for bedre miljøbeskyttelse der denne aktiviteten foregår.

Krav til oljeutskiller og dokumentasjon av oljeinnhold i avløpsvann
Under tilsynet ble det brukt en del tid på å gjennomgå drift og vedlikehold av eksisterende oljeutskiller. Statsforvalteren har over flere år etterspurt dokumentasjon for oljeinnholdet i avløpsvannet, men dette har det ikke vært mulig å få representative prøvesvar fra, siden oljeutskiller er av eldre type som ikke er tilrettelagt for prøveuttak. Det har imidlertid vært utført tømming og ettersyn i det omfang som har vært praktisk mulig. Vi konstaterer at Ringsaker kommune også har hatt mistanke om at sanitærvannet fra pausebrakka er ført inn på oljeutskilleren. Det er ikke akseptabelt å kople sanitæravløp på oljeutskiller slik det er gjort her.

Under tilsynet fant vi også at det var tjukk is i utskilleren. Dette gjør at utskilleren ikke vil fungere og at alt oljeholdig vann vil trenge urenset ut i terrenget. Ved at det ikke er en funksjonell oljeutskiller på anlegget, innebærer at bedriften ikke overholder de tekniske minimumsvilkårene for drift av anlegget og at driften fører til forurensende utslipp til grunn og grunnvann.

Vi tar til etterretning at bedriften har vært i dialog med entreprenør med tanke på utskifting av eksiterende oljeutskiller og samtidig etablering av et nytt tett impermeabelt dekke for oppstilling av

vrak og med tilkopling til ny oljeutskiller. Dette tiltaket vil innebære en betydelig investering for bedriften. Gjennomføring av dette tiltaket krever omfattende innsats inne på hovedanlegget for å rydde plass og tilrettelegge for ny oljeutskiller og nytt tett impermeabelt dekke. Slik anlegget framstår i dag er det ikke tilrettelagt for å iverksette disse tiltakene. Både kommune og Statsforvalter har gjort det klart at bedriften må være inneforstått med at det vil bli stilt krav om grunnundersøkelser dersom oljeutskiller skal byttes, da det foreligger mistanke om forurensning i grunnen rundt oljeutskilleren.

Med hilsen

Tore Pedersen (e.f.)
avdelingsdirektør

Stein Egil Granli
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Ringsaker kommune Postboks 13 2381 BRUMUNDDAL